

ВІКТОРІЯ КОВАЛЬ

ЛІТО В ХАЛАБУДІ

повість
казки

Київ

УДК 821.161

К56

Коваль Вікторія

К56 Літо в халабуді : повість, казки. – Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 216 с.

ISBN 978-617-520-352-1

«Літо в халабуді» – збірка з трьох історій.

«Літо в халабуді» – це повість про літні пригоди трьох друзів з Умані. Вони щойно закінчили четвертий клас і мають ціле літо для своїх маленьких пригод: в один день встигнути й добру справу зробити, і в халепу втрапити. В цілому, літо обіцяло бути геть сумним, якби друзі не влаштували собі халабуду, де весело гаяли час. Та не забували вони й про добрі справи: допомагали волонтерам, рятували від сміття свою вулицю та багато іншого.

Друга частина книги присвячена пригодам іграшкового песика Бублика та його подруги, фіолетової миші Віоли. Разом вони розплутують серйозні детективні справи, на кшталт зникнення вовни з магазину бабусі; розшукують господарку Бублика; рятують kota з крижаного полону.

Для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

УДК 821.161

ISBN 978-617-520-352-1

© Коваль В., 2022

© Видавництво Ліра-К, 2022

Знайомство

Сашко вже годину сидів на шовковиці. Сьогодні у хлопця була купа вільного часу, тому він повільно і з натхненням вибирав, які ягоди покласти до рота. А все тому, що був покараний, і батьки придумали дуже жорстоке покарання за провину – ніякого велосипеда, планшета й Інтернету.

Можна було б піти до Мишка і не нудитися цілий день, але з двору виходити теж заборонено, та й друг також покараний. Сашко, поки об'їдався шовковицею, чув, як на сусідньому подвір'ї однокласник бубнів над книжкою. А Солька вже з пів години сидить у малині й вибирає ягоди – бабуся Валя вирішила варити варення.

Вони усі сьогодні покарані. І ще цілий тиждень мають сидіти вдома без своїх улюблених занять.

Вони – це Сашко Барвінок, Мишко Калиновський і Соломійка Гром – живуть в Умані, у мікрорайоні Нова Умань, на вулиці Довженка. Вони сусіди і най-

кращі друзі. Взагалі вони дуже різні. Мишко має вибуховий характер і любить, щоб усе було, як він хоче, а Сашко спокійно реагує на всі вибрики друга, бо через кілька хвилин він, як завжди, заспокоїться і буде найкращим в світі другом Михайлом. Соломія стала їхньою сусідкою, коли їм було по шість, вони з батьками та бабусею переїхали в будинок через паркан від Сашка. Вона вчиться у міській гімназії і дуже гарно вчиться, а ще відмінно лазить по деревах і круто катається на велику, й завжди переживає, щоб вони усе робили правильно. Їхню трійцю знають усі на вулиці і навіть на сусідніх теж. Але це не тому, що вони великі розбишаки чи шкідники. Вони звичайні школярі, проте трішки волонтерять – збирають кришечки і тканину для маскувальних сіток. Сашкові і Соломії вже виповнилося по десять років – у них обох дні народження у травні, тільки в Олександра на початку місяця, а у Солі в кінці. А Михайло народився другого вересня і він найменший у трійці.

У друзів дуже сучасні батьки і з чудовим почуттям гумору. Світлана, мама Сашка, журналістка на місцевому телеканалі, а тато Сергій будівельник, в якого замовлення розписані вже на кілька місяців уперед. Ще в нього є бабуся Ніна та дідусь Андрій, але вони зараз у санаторії, тому поки з дев'ятої до шостої найголовніший вдома він, Сашко. Мишкову маму звать

Наталя і вона косметолог, недавно відкрила свій маленький кабінетик, а тато Максим – фрилансер. Він уміє робити газети, книжки, реклами і малих навчив створювати презентації на уроки. Солькина мама Люда провізор, а тато Петро – автомайстер, бабуся Оксана вже на пенсії, тому майже завжди вдома, лише кілька днів на тиждень ходить у басейн.

Минулої п'ятниці у Сашка, Мишка та Солі закінчилися пришкільні табори і залишилося ще аж сімдесят днів вільних літніх канікул, щоб робити що завгодно. Ну, майже. Бо от учора вони вже вляпались у халепу.

День третій вільних літніх канікул

Як зробити добру справу на канікулах

Мама Сашка пів години тому побігла на роботу. Вже перед тим як вийти з дому, натараторила сину цілу купу завдань, а він, ще сонний, слухав її у піввуха: «...трави... відро черешень... підмети у дворі...» і тепер не пам'ятав і половини. Але вирішив, що спочатку зробить, що згадає, а потім зателефонує мамі і відчитається, а вона сама усе йому нагадає.

«Ви ще спите, дрохлики?!»

Сашко швиденько наклацав повідомлення у їхньому чаті у вайбері.

«Сам ти дрохлик 😊» – відгукнулася Соломія. – «Я вже встала, бабуся вчить мене робити панкейки. Що будемо сьогодні робити?»

«А ми з татом зараз поснідаємо і зіграємо кілька матчиків у проеволюшн. У нього в понеділок робота аж майже в обід починається», – похвалився Мишко.

«Мені треба поробити мамині завдання. Потім придумаємо план на день».

Хлопець вибрався з ліжка і вскочив у свої улюблені шорти – у них аж шість кишень, в яких завжди є купа потрібного – складаний ніжик, шматки дроту, кілька карамельок. Він вирішив не снідати, а зразу приступити до виконання маминих завдань, які пам’ятав, і почав із найприємнішого. Захопивши відерце й гачка, подерся на черешню, що росте перед порогом. Він дуже любить спорт, уроки фізкультури і легко вилазить навіть на найвищі гілки усіх дерев, які ростуть у них у дворі і біля двору. Перших хвилин п’ятнадцять Сашко просто об’їдався черешнями. Великі, чорні, соковиті – вони ніяк не хотіли падати у відро, усе просилися до рота. Коли рука безвільно сотий раз піднесла до рота жменю ягід, хлопець опам’ятався й почав потроху рвати черешні у відерце. Десь за годину вмудрився назбирати повне дванадцятилітрове відро. Перше мамине завдання виконав. Потім ще зняв з горища з десяток банок для варення і вже збирався наскубати для кроликів трави, аж про себе нагадала ягідна дієта – у животі забурчало так, ніби там прокидався дракон.

Коли Сашко дожовував схололу яєчню, запиваючи її крижаним компотом просто з холодильника, за кухонним вікном промайнули чорні кучері Мишка.

– Ти вже поробив свої справи? – Мишко вмотився біля відра з черешнями і почав потроху їх під’їдати. – Ми з татом уже не граємо, йому написав

замовник. Він сказав, щоб я читав книжку, але я вирішив, що спочатку піду до тебе.

– Я ще маю нарвати кролям трави, – Сашко допив компот. – Ти до Соломії не заходив?

– Не, спочатку до тебе прибіг, – друг повернувся до вікна і виплюнув цілу чергу черешневих кісточок у квартиру.

Сашко поставив тарілку в мийку, чашку сполоснув і почепив на сушарку.

– Гей, я так ніколи сьогодні не вийду гуляти, – буркнув другові. – Біжи на дерево – там ще купа ягід, я цілу годину це відро наривав.

Хлопці, захопивши два відра, попрямували в кінець вулиці. Там, за рядом старезних антипок, простягався величезний яблуневий сад – навчальна база університету садівництва. І тут під деревами усе літо можна було рвати бур'яни.

– А коли закінчатся калачики, яку траву будеш своїм кролям рвати? – Мишко збивав порожнім відром величезні кульбаби. Ці пухнасті кулі вирости на місці яскраво-жовтих квітів козельців.

– Ну, знову кропиву або пирій, – Сашко проворно обскубував поляну з калачиками. – Але бабуса казала, відвезе кроликів до бабусі Галини.

– Бо вони вирости великими? – Мишко нарешті почав допомагати другу і навіть кинув у відро кілька стебел трави.

– Ага, коли я впросив маму їх купити, то думав, що вони будуть маленькими. А вони, мабуть, не дарма баранами називаються.

– Ніби кролі, а барани, – Мишко знову покинув рвати траву і сів фантазувати. – Це вони мали б називатись крорани або баралі. Тобі як більш подобається?

– Крорани – це наче, як якісь інопланетяни. А баралі, як мамині прикраси. Крорани – це круто, – Сашко продовжив рвати траву.

– А тобі не буде сумно віддавати своїх кроранів? – Мишко жував насіння калачиків. – Мама казала, що вони в дитинстві, коли гралась, їли це насіння, але воно якесь ніяке, зовсім смаку не має.

– Мишко! Мишко, ти де? – із-за дерев почувся голос дядька Максима. – Мишко, додому!

– Ну, я побіг, – Мишко виплюнув калачики і обтріпав шорти. – Погодуєш кроликів, то приходь.

Сашко махнув другові і теж вирішив пожувати насіння калачиків. Але смак бур'яну не вразив, і він продовжив рвати траву для кролів.

Хлопець повертався із саду з повними відрами калачиків і цілим оберемком гігантських кульбаб, він вирішив подивувати маму оригінальним букетом.

– О Сашко, привіт. Рвав траву своїм баранам? – поштарка тітка Люба вклала у «поштовий ящик»,

який тато хлопця зробив із двох пластикових пляшок, мамині газети та журнали. – Зайдіть до нас на пошту – бутель, який ти поставив для пластикових кришечок, уже повний.

– Класно, ми сьогодні заїдемо!

Сашко швиденько розкидав у тіні траву, кинув кролям по кілька морквин і, скубнувши дорогою жменю черешень, помчав у хату. Йому кортіло написати друзям план занять на день.

«Я бачив тітку Любу, і вона сказала, щоб ми забрали кришечки на пошті».

«Уже повний бутель набрався?» – зразу відгукнулася Соломія.

«Ага», – коротко відповів Сашко.

«Я коли ганяв по хліб у магазин, то бачив, що там теж уже майже повний», – приєднався до чату Михайло.

«То треба забрати кришечки на пошті і в магазині, а потім завезти їх у волонтерський центр. Ви як?»

Сашко вирішив подзвонити до тата, аби відпроситися, щоб потім не було неприємностей.

– Алло, тату, можна я після обіду з Мишком і Солькою поїду у волонтерський центр, ми відвеземо кришечки, які назбирались на пошті і в магазині? – Сашко тараторив швидко, сподіваючися, що тато не буде багато питати.

– Чим ви поїдете? І коли повернетесь? – тато має справжній талант запитувати саме те, про що не хотілось би говорити.

– Та на великах, – нерішуче почав Сашко.

– Ніяких велосипедів, – тато не дав сину домовити. – Це небезпечно, зловите гав на дорозі і буде сумна статистика.

– Ну, тату, ми будемо уважні, будемо їхати акуратно по тротуарах, ну, тату, – Сашко не знав, як переконати батька.

– Ні, дозволяю лише маршруткою, і щоб відзвонився, коли повернешся додому. Давай, я зайнятий.

Сашко сидів засмучений, тато Мишка, напевно, дозволить йому їхати великом. Але чат ще мовчав і він вирішив пообідати, щоб не втрачати час. Щойно пікнула мікрохвильова, відізвалися і друзі. Першою написала Соля.

«Бабуся дозволила, але сказала, щоб я не пропадала на весь день і повернулась хоча б години через дві»

«Мене тато теж відпустив», – Сашко вагався: писати чи ні, що йому заборонено їхати на велосипеді, але вирішив не приховувати: «Але тато не дозволив мені їхати великом, говорить, що це небезпечно».

«Бабуся нічого не казала, то мабуть і не буду питати, бо теж заборонить», – Соля задумалась, як правильно вчинити, щоб потім не влетіло.

«Мені тато дозволив їхати на велику, але сказав, щоб був дуже обережним, бо мама нам обом голови зніме, якщо щось станеться. Зустрічаємось через п'ятнадцять хвилин».

Повідомлення друга трохи засмутило Сашка, але раптом з'явилася надія, що все ще можна вирішити. Він швидко знайшов у контактах мамин номер і натис виклик. Але надія зникла так само швидко, як і з'явилась – мама не відповіла. Засмучений хлопець знайшов у шухляді десять гривень, щоб заплатити за проїзд у автобусі і великі пакети для кришечок. Обід залишився на столі недоїденим.

Мама передзвонила Сашкові, коли він саме сидів на лавці біля хвіртки у двір і чекав друзів.

– Привіт, Сашуню, що ти хотів, я трішки зайнята? – мама говорила тихенько, напевно на якійсь нараді і говорить, прикривши рот і телефон.

– Мам, тітка Люба сказала, що на пошті вже повний бутель кришечок і в магазині їх уже багато. Ми із Сольою і Мишком вирішили відвезти їх волонтерам. Можна, я поїду на велику? Солі і Мишкові дозволили, – Сашко мало не захекався, поки скоромовкою тараторив усе мамі.

– Дозволяю, але будьте дуже обережні, дуже прошу тебе. І обов'язково подзвониш, коли повернешся додому. Усе, не можу більше говорити, цьом. – Зв'язок перервався.

Сашко аж підскаочив з лавки і помчав до сараю, де стояв його салатований велосипед. Коли він повернувся до хвіртки, друзі уже чекали і змагалися, хто довше втримає рівновагу, піднявши ноги на педалі, але не рухаючись із місця. Вони по черзі рахували, але велосипеди разом з ними дуже швидко хилились у боки.

– А тобі ж тато заборонив їхати на велику, – здивувалася Соломія. – Будеш ризикувати? А якщо тато дізнається?

– Тато заборонив, а мама дозволила, – хлопець щасливо усміхався.

До пошти друзі доїхали наввипередки. Тут від їхніх будинків і до дитячого садка вулиця не заасфальтована, тому машин їздить зовсім мало – можна не боятися, що повз тебе пролетить автівка. Далі вже починається асфальт, але їм пощастило і машин зовсім не було, можна було позмагатися – відпустити руль і їздити «без рук» або рулювати ногами.

Але вже від магазину трійка на велосипедах їхала дуже обережно. Особливо, коли спускались від магазину до «Софіївки» – вузький і роздбований тротуар завдав чимало клопоту. На дорогу не ризикували з'їжджати – зустрічні автомобілі проїжджали просто один за одним, а старі тротуарні плити лежали абияк, і колеса скакали по них, як на гірській трасі. Сашко навіть зрозумів, чому тато так наполягав, аби він їхав маршруткою. Але щой-

но проминули вхід до парку і звернули на вулицю Садову, зіштовхнулися з іншою проблемою. Тут хоч і був нормальний тротуар, яким не часто гуляли пішоходи, та гірка була дуже довгою. Обличчя друзів розчервонілись, а розмови про дуже важливі на канікулах речі замінило важке дихання. Крутити педалі ставало все важче, та жоден велосипедист не хотів зійти з дистанції.

– Фух, я більше не можу їхати, – першою з велика зіскочила Соломія.

Вони щойно проминули ресторан і якийсь ніби старовинний будинок, та здолали лише третину підйому, а м'язи на ногах нили так, наче вчора бігали на фізкультурі крос. Тому хлопці з полегшенням ішли поряд зі своїми велосипедами, хоч і не зізнавалися, що також втомились. Щоправда, одразу довелось тягти велики сходами.

За п'ять хвилин пішої прогулянки, поки друзі пхали свої велосипеди, вони відхемались і знову завели звичні літні розмови й роздивлялися старовинні будинки уздовж вулиці – один був із заокругленими кутами, ніби як там могли б бути башти. На сходах нового корпусу педуніверситету фотографувалися студенти. Із музичного училища навіть у червні чулася гра на різних музичних інструментах. Нижче від старого корпусу університету побачили величезний котлован, в який дуже хотілося